

VISITOR

VIRTUAL MUSEUMS IN THE COVID ERA

Σχέδια Μαθήματος

Η δημιουργικότητα του Κονγκό

Τίτλος Έργου	VISITOR (Virtual muSeums In The cOvid eRa)
Αριθμός Έργου	2020-1-FR01-KA226-SCH-095600

PARTNERS

Τίτλος Μαθήματος

Η δημιουργικότητα του Κονγκό

Υπόβαθρο (Ποιο μουσειακό έκθεμα θα χρησιμοποιήσετε για το μάθημά σας; Με ποια επιστημονικά πεδία εφάπτεται το μάθημά σας (π.χ. Ιστορία, Φυσική, Γλωσσολογία κλπ); Σε ποιο ηλικιακό εύρος αρμόζει το μάθημά σας; Ποιες δραστηριότητες θα θέλατε να γίνουν πριν και μετά από το μάθημα; Πώς θα αξιολογηθεί η προσπάθεια των μαθητών;)

12-14 ετών

Ιστορία

Εστιάζουμε στις συλλογές του Αφρικανικού Μουσείου του Βελγίου

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections

Οι μαθητές θα γνωρίσουν τα δημιουργικά και πολιτισμικά στοιχεία που βρίσκονται στο Αφρικανικό Μουσείο του Βελγίου, στο οποίο εκτίθενται η τέχνη και η ιστορία της Δημοκρατίας του Κονγκό, μιας πρώην βελγικής αποικίας. Αφού μάθουν για την τέχνη και τα αντικείμενα πολλαπλών χρήσεων που έφτιαχναν οι Κονγκολέζοι, οι μαθητές θα αναστοχαστούν πάνω στα στοιχεία αυτών των έργων και στα όσα μπορούν να μας μάθουν συνολικά για τον λαό του Κονγκό υπό τη βελγική αποικιακή κυριαρχία.

Μαθησιακοί Στόχοι (Ποιοι είναι οι μαθησιακοί στόχοι, με αναφορά στο πρόγραμμα σπουδών της χώρας σας;)

Βασικές Δεξιότητες – Μη-βασικά αντικείμενα: Ιστορία και Γεωγραφία (Βασική εκπαίδευση και το πρώτο στάδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης)

<http://www.enseignement.be/index.php?page=24737&navi=31>

Οι μαθητές θα εξασκήσουν τις ακόλουθες δεξιότητες:

- Χρονολογική αναφορά (Σύγχρονη περίοδος)
- Ανάγνωση ιχνών από το παρελθόν (αντικείμενα, μνημεία, τόποι διαβίωσης, χαρακτηριστικά τοπίων, τοπωνύμια, παλιές φωτογραφίες ή καρτ ποστάλ, μαρτυρίες, έθιμα...): αναγνώριση και ταξινόμησή τους με βάση τον τύπο τους, προσδιορισμός της καταγωγής τους και συσχετισμός τους με έναν τρόπο ζωής και το πλαίσιο αναφοράς τους.
- Σύγκριση δύο εγγράφων (εικονογραφημένα έγγραφα ή αντικείμενα) που αφορούν στο ίδιο αντικείμενο, και δύο εγγράφων διαφορετικής φύσης που αφορούν στο ίδιο αντικείμενο.
- Τοποθέτηση καταστάσεων που έχουμε βιώσει οι ίδιοι ή άλλοι (χρονολογία, συχνότητα, διάρκεια, χρονική απόσταση) και η εξέλιξη αυτών.
- Αναγνώριση/σύγκριση σαφών πλευρών του τρόπου ζωής σε μία κοινωνία, στη δική μας περιοχή ή και σε άλλες, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η κοινωνία μας είναι πολυπολιτισμική.

Έναρξη Μαθήματος (Τα πρώτα 10 λεπτά: Πώς θα ξεκινήσετε το μάθημα ούτως ώστε να αιχμαλωτίσετε το ενδιαφέρον των μαθητών;)

Ξεκινήστε το μάθημα απευθύνοντας στην τάξη μια εισαγωγική ερώτηση: Γνωρίζετε τι είναι το Κονγκό; Γνωρίζετε τη σημασία του για το Βέλγιο; Μετά από μια σύντομη συζήτηση, δείξτε στην τάξη το παρακάτω βίντεο από το YouTube, προκειμένου να εξοικειωθούν με τα δεινά που υπέφερε ο λαός του Κονγκό υπό τον βελγικό ζυγό στον 19^ο και 20^ο αιώνα.

<https://www.youtube.com/watch?v=BzBbd6JshYE>

Κυρίως Δραστηριότητα (30 λεπτά: Ποια εργασία πρέπει να κάνουν τα παιδιά; Πώς θα χωριστούν – ανά ζεύγη, ομάδες κλπ; Πώς διαφοροποιείται η εργασία; Ποια η επιπλέον δραστηριότητα;)

Αφού έχει εξοικειωθεί η τάξη με κάποιες βασικές έννοιες όπως η αποικιοκρατία, η εκμετάλλευση και η ανεξαρτησία, επικεντρωθείτε στη δραστηριότητα αντίληψης του συνοδευτικού φύλλου εργασίας. Εκεί θα διαβάσουν πώς μπόρεσαν οι Κονγκολέζοι να συνεχίσουν να αναπτύσσουν τον πολιτισμό και τη δημιουργικότητά τους υπό τον αποικιακό ζυγό.

Ολομέλεια (10 λεπτά: Πώς θα μοιραστούν τα παιδιά ό,τι έμαθαν; Πώς θα κάνετε τη διασύνδεση με τα Μαθησιακά Αποτελέσματα; Πώς θα κάνετε τη διασύνδεση με το επόμενο μάθημα;)

Προκειμένου να καταλάβουν οι μαθητές τη σημασία και τα χαρακτηριστικά της κουλτούρας του Κονγκό υπό τη βελγική κυριαρχία, κάθε υποκεφάλαιο του φύλλου εργασίας που περιλαμβάνει ένα συγκεκριμένο πολιτισμικό/δημιουργικό στοιχείο, περιλαμβάνει επίσης ερωτήσεις προς συζήτηση, οι οποίες θα πρέπει να συνδυάζονται με τα αντίστοιχα μουσειακά εκθέματα (θα βρείτε συνδέσμους στην παράγραφο των Πόρων, παρακάτω).

Πόροι (Τι χρειάζεται για τη διεξαγωγή του μαθήματος (π.χ. παρουσιάσεις PowerPoint, φύλλα εργασίας, ταμπλέτες, πρόσβαση στο Internet, προβολή βίντεο, διαδραστικός σχολικός πίνακας κλπ); Επισυνάψτε έγγραφα με παραδείγματα και εικόνα jpeg του αντικειμένου).

Βίντεο στο Youtube για τη διακυβέρνηση του Κονγκό από τον Λεοπόλδο Β΄, όταν η χώρα ήταν βελγική αποικία

<https://www.youtube.com/watch?v=BzBbd6JshYE>

Τέσσερα παραδείγματα μασκών του Κονγκό:

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29664

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29684

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29720

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=30480

Τέσσερα παραδείγματα χτενών Τσόκουε:

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29640

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=30453

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=30455

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29638

Τέσσερα παραδείγματα καπακιών με παροιμίες:

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=30591

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29666

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=30425

https://www.africamuseum.be/en/discover/focus_collections/display_object?objectid=29712

Η Δημιουργικότητα του Κονγκό

Διαβάστε για τις συνθήκες διαβίωσης του λαού του Κονγκό, όταν ήταν αποικία του Βελγίου, και τη δημιουργικότητα που προήλθε από αυτήν τη χώρα εκείνη την περίοδο.

Η βελγική αποικιακή κυριαρχία της σημερινής Δημοκρατίας του Κονγκό ξεκίνησε υπό το καθεστώς του βασιλιά Λεοπόλδου Β΄ στα τέλη του 19^{ου} αιώνα. Ο Λεοπόλδος έπεισε τη βελγική κυβέρνηση να του επιτρέψει να κυβερνήσει εκείνη τη γη, η οποία τους ήταν ξένη, αλλά πλούσια λόγω του εμπορίου καουτσούκ, ελεφαντοστού και ορυκτών. Υπό την κυριαρχία του Λεοπόλδου, όμως, ο λαός του Κονγκό υπέμεινε μεγάλες θηριωδίες και εκμετάλλευση. Υπολογίζεται ότι περίπου 10.000.000 Κονγκολέζοι πέθαναν εξαιτίας αυτών. Το καθεστώς του Λεοπόλδου τερματίστηκε τον 20^ο αιώνα, μετά από έντονες διπλωματικές πιέσεις που άσκησε το βελγικό κράτος για να αναλάβει επισήμως τον έλεγχο της χώρας. Αυτό συνέβη το 1908 οπότε και ιδρύθηκε το Βελγικό Κονγκό ως βελγική αποικία, μέχρι την επίσημη ανεξαρτητοποίησή του το 1960.

Παρά τη βία και τις κακουχίες που σημειώθηκαν σε μεγάλο κομμάτι της ιστορίας του Κονγκό, όσο αυτό ήταν αποικία, ειδικά υπό την κυριαρχία του Λεοπόλδου Β΄, στα χωριά της χώρας φτιάχτηκαν πολλά τεχνουργήματα και ξεκίνησαν πολλές πολιτισμικές πρωτοβουλίες. Τα έργα αυτά ήταν ιδιαίτερα διορατικά, καθώς συχνά συνδύαζαν την καλλιτεχνική με την πρακτική φύση. Στη συνέχεια θα δούμε τρία από αυτά.

- Μάσκες

Οι μάσκες που έφτιαχναν οι Κονγκολέζοι (συνήθως από ξύλο) είχαν ως κύριο και πρωταρχικό σκοπό να καλύπτεται το πρόσωπο και η ταυτότητα αυτού που τις φορούσε. Το σχέδιό τους, όμως, αποσκοπούσε επίσης στο να αποκαλύπτονται τμήματα της προσωπικότητας του μασκοφόρου. Συνεπώς, σε πολλές από αυτές τις

μάσκες απεικονίζονταν οι διάφορες ιδιότητες που κατείχαν ή εξομοίωναν όσοι τις φορούσαν: κυνηγοί μαγισσών, προστάτες σοδιών και χωριών, δάσκαλοι σε τελετές μύησης, προστάτες πολιτικής δύναμης, προαγωγοί γονιμότητας, εκπρόσωποι του υπερφυσικού, ψυχοπομποί, εκδικητές, κωμικοί, κλπ. Οι μάσκες του Κονγκό χρησιμοποιούνταν σε διάφορα πλαίσια. Σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούνταν για την επίκληση υπερφυσικών πλασμάτων, όπως αρχαίων πνευμάτων και προγόνων. Χρησιμοποιούνταν, όμως, και για την ψυχαγωγία του κοινού, όπως σε χορούς.

Συζήτηση

Εξετάστε τέσσερις μάσκες. Πότε πιστεύετε ότι χρησιμοποιούνταν και τι σκόπευαν να μεταδώσουν μέσω των σχεδίων τους;

- Χτένες Τσόκουε

Ο λαός των Τσόκουε ζει σε πολλές χώρες της Αφρικής, συμπεριλαμβανομένης της Δημοκρατίας του Κονγκό. Τα σχέδια αυτών των χτενών μάς δείχνουν πώς ένα αντικείμενο υγιεινής και αισθητικής μπορεί να έχει επίσης σημασία σε πολιτισμικό και δημιουργικό επίπεδο. Για τους Τσόκουε, οι χτένες έχουν διπλή σημασία. Κατ' αρχάς, χρησιμοποιούνται για να ξεμπλέκουν τα μαλλιά ανδρών και γυναικών. Σε κάθε χτένα, όμως, είναι σκαλισμένη μία φιγούρα, η οποία συμβολίζει διάφορα πράγματα (γονιμότητα, αξιοπρέπεια, γενναιότητα, πρόγονοι κλπ). Ο ιδιοκτήτης της χτένας μπορεί επίσης να τη χρησιμοποιεί ως διακοσμητικό για τα μαλλιά του.

Συζήτηση

Εξετάστε τέσσερις χτένες και διαβάστε τι συμβολίζουν για αυτούς που τις φοράνε. Αν μπορούσατε να φτιάξετε κι εσείς μια χτένα όπως οι Τσόκουε, τι φιγούρα θα της σκαλίζατε για διακόσμηση;

- Καπάκια κατσαρόλας

Η αναγνώριση της πολιτισμικής και δημιουργικής σημασίας ενός αντικειμένου όπως ένα καπάκι κατσαρόλας φαντάζει δύσκολη, καθώς φαινομενικά η χρήση του περιορίζεται στην κουζίνα. Οι άνθρωποι, όμως, που ζουν στα κατάντη του ποταμού Κονγκό ήθελαν να δώσουν κι έναν άλλον σκοπό στα καπάκια τους. Τους σκάλιζαν, λοιπόν, εικόνες, σχετικές με διάφορα ρητά της περιοχής. Για αυτό και είναι γνωστά ως «καπάκια παροιμιών». Έτσι, τα καπάκια εκφράζουν μια ιδέα, μια μομφή ή μία συμβουλή. Τα καπάκια είχαν χρήση και εκτός κουζίνας, καθώς οι Κονγκολέζοι τα αντάλλαζαν για να επιλύουν διαφορές εντός ενός σπιτικού. Η ανάγνωση της παροιμίας στα καπάκια δεν είναι εύκολη υπόθεση και το νόημά τους αλλάζει, ανάλογα με το πώς ερμηνεύει το κάθε σύμβολο ο εκάστοτε παρατηρητής.

Συζήτηση

Παρατηρήστε τα τέσσερα καπάκια με τις παροιμίες και διαβάστε κάποιες πιθανές ερμηνείες των συμβόλων τους. Ποια η δική σας ερμηνεία των συμβόλων στα καπάκια;